

Täysistunto

Keskiviikko 18.12.2024 klo 10.00—19.50

3.8. Pääluokka 30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Esitellään maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala koskeva pääluokka 30.

Pääluokan yleiskeskustelua jatketaan tässä vaiheessa enintään kello 17 asti. — Keskustelun aloittaa edustaja Eestilä, esittelypuheenvuoro mietinnöstä. Olkaa hyvä.

Keskustelu

15.35 Markku Eestilä kok (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, arvoiset kollegat! Pääluokkaan 30 maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 2,6 miljardia euroa, joka on 30,9 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 24 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta pitää oikeana ratkaisuna sitä, että hallinnonalan säästöjä ei kohdisteta ruuantuotantoon ja maataloustukien määrät pysyvät vuoden 24 tasolla.

Maataloustuotannon kannattavuus on edellytys tilanpidon pitkäjänteiselle jatkamiselle ja kehittämiselle sekä kotimaiselle, kestäväälle elintarviketuotannolle. Valiokunta toteaa, että hallitusohjelman tavoite elintarvikeviennin kaksinkertaistamisesta vuoteen 2031 mennessä on kunnianhimoinen. Valiokunta pitää viennin edistämisen parantamista välttämättömänä tavoitteiden saavuttamiseksi ja korostaa, että elintarvikeala tulee ottaa huomioon teollisuuspoliittisessa strategiassa.

Valiokunta nostaa myös esiin Suomessa tehdyn mittavan työn salmonellan torjunnassa. Saadun selvityksen perusteella tilannetta helpottaisi kansallisen salmonellarahaston perustaminen, johon valiokunta suhtautuu myönteisesti ja kiirehtii asian tarkempaa selvittämistä.

Energia-, kasvu- ja kuiviketurve: Kotimaisen energian huoltovarmuuden turvaamisen lisäksi turpeella on useita ominaisuuksia, jotka ovat tehneet siitä muun muassa ylivoimaisen taimien kasvualustan ja eläintuotannossa käytettävän kuivikkeen. Valiokunta kiinnittää huomiota lisäksi siihen, että turveraaka-aineen jatkuva saanti edistää myös elintarvikeviennin.

Arvoisa puhemies! Valiokunta nostaa myös esiin niin sanotun ravinnekiertotuen. Se on toimintatuki biokaasulaitoksille, jotka vastaanottavat kotieläinten lantaa ja vesikasvillisuuden biomassaa ja tuottavat niistä biokaasua ja markkinoille saatettavia, jalostettuja lannoitevalmisteita. Valiokunta painottaa, että tuen toimivuutta tulee seurata ja arvioida mahdollisia asetuksen muutostarpeita esimerkiksi teknologianeutraliteetin osalta.

Valtionavustus maatalouden neuvontapalveluihin: Momentille esitetään vajaata 4,1:tä miljoonaa euroa, joka on lähes 1,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 24 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta lisää momentille 575 000 euroa, josta kohdistetaan 400 000 euroa neuvontapalveluihin kotimaisen ruuantuotannon edistämiseksi (ProAgrialle).

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Hevostalouden edistäminen: Momentille esitetään noin 30,7 miljoonaa euroa, joka on 8,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2024. Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa suomenhevosen aseman turvaamiseen kasvattajatukijärjestelmän kautta.

Arvoisa puhemies! Valtionavustus 4H-toimintaan: momentille esitetään noin 3,8 miljoonaa euroa, joka on 150 000 euroa vähemmän kuin vuoden 24 varsinaisessa talousarviossa. Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa.

Valiokunta lisää myös 200 000 euroa kylätoiminnan valtionapuun ja 150 000 euroa kyläkauppatukeen.

Maa- ja elintarviketalous: Suomen maataloustukijärjestelmä on monimutkainen. Suomen CAP-suunnitelmissa on niin sanottuja interventionimikkeitä yhteensä 125, kun esimerkiksi Ruotsissa niitä on vain 50 kappaletta. Näin ollen suomalainen maataloustukijärjestelmä on kotikutoinen ja monimutkainen. Valiokunta pitää tilannetta valitettavana, koska Suomen pitkäaikaisena tavoitteena on ollut järjestelmän yksinkertaistaminen. Järjestelmän toimivuuden kannalta yksinkertaistaminen olisi keskeistä.

Arvoisa puhemies! Afrikkalaisen sikaruton vastustamiseen valiokunta lisää 100 000 euroa villisioista aiheutuvan riskin pienentämiseen.

Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen: Momentille esitetään vajaata 8,9:ää miljoonaa euroa, joka vastaa vuoden 24 varsinaisen talousarvion tasoa. Valiokunta pitää välttämättömänä valtion varojen vaikuttavaa käyttöä ja painottaa, että petovahingot ja niistä maksettavat korvaukset on saatava kääntymään nopeasti alenevalle uralle.

Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen: momentille esitetään vajaat 37,3 miljoonaa euroa.

Kalatalouden edistäminen: valiokunta korostaa, että päätettäessä kalastuksenhoitomaksuista kertyneiden varojen jakamisesta tulee ottaa huomioon etenkin kalakantojen hoidon ja istutusten turvaaminen.

Elinkeinokalatalouden edistäminen: Tavoitteeksi on asetettu kotimaisen viljellyn kalan tuotannon kolminkertaistaminen vaarantamatta vesiympäristön hyvän tilan saavuttamista. Tämä vaatii vesiviljelyn edellytysten selvää parantamista ja etenkin ympäristölupamenettelyiden nopeuttamista hallitusohjelman mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 25 tulostavoitteeksi 135,3 miljoonaa euroa.

Lopuksi kiitän ministeriä, jaoston jäseniä ja valiokunnan jäseniä hyvästä yhteistyöstä ja erinomaisesta keskustelukulttuurista sekä jaostossa että valiokunnassa. [Mikko Savola: Se oli asiallinen!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset jaoston puheenjohtajalle. — Nyt ministeri Essayah, olkaa hyvä.

15.41 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön talousarvio vuodelle 2025 luo luonnonvaroista kasvua, hyvinvointia ja turvallisuutta. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 2,6 miljardia euroa, jossa on vähennystä 28 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 24 varsinaiseen talousarvioon. Hallinnonalan määrärahoista pääosa liittyy vuonna 23 käynnistyneeseen Suomen CAP-suunnitelman toimeenpanoon Manner-Suomessa.

Aluksi haluan kiittää valiokuntaa erittäin hyvästä mietinnöstä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tehtävien perustavaa laatua oleva merkitys yhteiskunnalle on val-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

litsevassa globaalissa tilanteessa ymmärretty laajasti. Maa- ja metsätalousministeriön tehtävälästä on pitkä ja erittäin merkittävä koko maamme huoltovarmuudelle.

Kuten valiokunta toteaa, perusongelmaksi on muodostunut maatilatalouden tulojen riittämättömyys suhteellisesti nopeammin kasvaneiden kustannusten kattamiseen. Valiokunta painottaa, että maatalouden yrittäjätulo on saatava kasvuun ja negatiivinen kierre katkaistua, jotta alan houkuttelevuutta voidaan lisätä tulevaisuuden tuotantomäärien turvaamiseksi. Eduskunnan näkemykseen siitä, että tilanteen helpottamiseksi tarvitaan monipuolisia keinoja, on helppo yhtyä.

Valiokunta pitää myös hyvänä, että hallitus aloitti heti kautensa alussa parlamentaarisen arviointiryhmän esitysten toimeenpanon. Lisäksi olemme asettaneet ohjausryhmän edistämään ja ohjaamaan suomalaisen ruuantuotannon strategian ja ruoka-alan kasvuohjelman toimenpiteiden sekä tunnistettujen lainsäädäntöhankkeiden sekä muiden poikkihallinnollista yhteistyötä edellyttävien toimien toteutusta.

Arvoisa puhemies! Haluan kiittää maa- ja metsätalousministerin roolissa eduskuntaa tärkeistä talousarvioesitystä koskevista valinnoista. Jaoston puheenjohtaja luettelikin tuossa jo koko joukon näitä erittäin hyviä lisäyksiä, ja näillä lisäyksillä edistetään maaseudun elinvoimaisuutta, vahvistetaan matkailualan tulevaisuuden edellytyksiä, vahvistetaan alan järjestökentän toimintaedellytyksiä sekä tuetaan maanviljelijöille tärkeitä neuvontapalveluita. Myös kalastus- ja hevosala saavat tukea.

Kiitan eduskuntaa erikseen määrärahalisäyksestä 4H-toiminnalle. 4H-nuorisotyö tukee lasten ja nuorten kasvua sekä kykyä ja halua ansaita toimeentulonsa omalla työllä ja yrittäjyydellä. 4H-toiminta luo tulevaisuudenuskkoa tietenkin kaikille lapsille ja nuorille mutta erityisesti maaseudun lapsille ja nuorille, ja se on myöskin suuri nuorten työllistäjä.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriö osallistuu omalta osaltaan julkisen talouden sopeuttamiseen. Merkittävimmät kevään kehysriihen sopeutus päätökset vuoden 25 talousarvioesityksessä liittyvät Metsähallituksen voiton tuloutukseen ja hevosalan edistämisen valtionavustusleikkaukseen.

Hallitus ei ole kohdistanut hallinnonalan säästöjä ruoantuotantoon, mikä mahdollistaa maataloustukien määrien pysymisen ennallaan. On tärkeää, että valiokunta näkee tämän oikeana ratkaisuna.

Ja vielä muutama sana hallituksen keskeisistä määrärahalisäyksistä. Hallitus kohdistaa myös maa- ja metsätalousministeriön t&k-toiminnan lisärahoitusta. Jokioisten tutkimusteknologiaa uudistetaan, ja MMM osallistuu tutkijatohtoriohjelmiin, ja myöskin kansallisesta EU-vastinrahoituksesta huolehditaan.

Ruokaviraston toimintaedellytyksiä parannetaan noin 4,1 miljoonalla eurolla ensi vuonna. Muun muassa maataloustukien maksuaikataulut on pystytty pitämään täysin ilmoitetun aikataulun mukaisesti yt-neuvotteluista ja henkilöstöleikkauksista huolimatta, mistä haluan tässä yhteydessä myöskin kiitoksen sanan lausua Ruokavirastolle.

MMM vahvistaa ilmastotoimiaan ensi vuonna. Tuhkalannoitusta lisätään, kosteikkojen perustamiseen panostetaan Sotka-ohjelman kautta, ja Nousu-, Helmi- ja Metso-ohjelmia myöskin jatketaan.

Ja lopuksi haluan vielä tähdentää, että hallitus tukee toimenpiteillään kestävästä talouskasvusta koko Suomessa. Hallituksen kasvupaketin kymmenen miljoonan euron panostuksesta merkittävä osa suunnataan elintarvikeviennin tukemiseen. Suomessa on kaikki edellytykset tuottaa laadukkaita, korkean lisäarvon elintarvikkeita kansainvälisille markkinoille ja myöskin vaativille asiakkaille.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Östman.

15.46 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi kiitos jaoston puheenjohtajalle, edustaja Eestilälle pääloukan hyvältä esittelystä ja ministeri Essayahille vastauspuheenvuorosta. — Kun katsoin opposition tehdyt muutosesitykset maa- ja metsätalousministeriön pääloukkaan, panin merkille, että keskusta esitti pääosin hyviä lausumaehtotuksia, [Mikko Savola: Niin me yleensä teemme!] päinvastoin kuin muu oppositio, joka esittää miljoonien ja miljoonien edestä lisää rahaa eri hankkeisiin, muttei kuitenkaan ruokaa tuottaville viljelijöille. Keskusta ei vaadi lisää määrärahaa maatalouteen. Tämä minusta osoittaa, että te tunnette maataloussektorin varsinaiset haasteet ja ymmärrätte valtiontalouden tilanteen myöskin. Lisäksi tämä osoittaa, että olette samoilla linjoilla hallituksen maatalouspoliittisista linjauksista. [Mikko Savola: Ei kaikista!] Painotatte ihan oikeutetusti hallinnon ja byrokratian keventämistä, ruokaviennin edistämistä ja vielä muutostarpeita petopolitiikkaan. Kysyn ministeriltä, oletteko samaa mieltä kanssani, kun luette opposition muutosesitykset. Ja vielä: eivätkö juuri nämä asiat ole osittain menneet eteenpäin tai ovat [Puhemies koputtaa] ikään kuin putkessa ja menossa eteenpäin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eestilä.

15.47 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Varmistan ministeriltä vain yhden asian. Kun nyt meni läpi tämä ennallistamisasetus vähän erikoisella tavalla jonkun takinkäännon kautta ja kun meidän pitäisi se toimintasuunnitelma tehdä käsitykseni mukaan 1.9.2026 mennessä, niin voimmeko me kansanedustajat olla varmoja, että maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö yhdessä tekevät tämän suunnitelman niin, että se on käytännönläheinen? Ja voimmeko edelleen olla varmoja, että Suomen talousmetsät eivät sitten johdu minkään anekaupan, luontoarvokaupan tai muun kohteeksi siinä määrin, että Suomen metsäteollisuuden ja sahateollisuuden puunsaanti vaikeutuu? Totean vielä ikään kuin vertailun vuoksi, että jos ajattelemme vientiä ja teollisuutta yleensä, niin Saksan autoteollisuus on yhtä suuri Saksassa kuin meillä on metsäteollisuus. Kun me tiedämme, mihin vaikeuksiin Saksan autoteollisuus on joutunut, niin emmehan me halua ajaa Suomen metsäteollisuutta vastaavaan asemaan Suomessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elomaa.

15.48 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos jaoston puheenjohtaja Eestilälle ja ministerille esittelystä, ja kiitän myös valiokunnan puheenjohtajaa ja kaikkia valiokunnan jäseniä, koska meillä on ollut hyvin rakentavia keskusteluja ja hyviä kokouksia.

On täysin oikein, että hallinnonalan säästöjä ei kohdisteta ruoantuotantoon ja että maataloustukien määrät pysyvät vuoden 2024 tasolla. Hallitus on näin tunnistanut maatalouden pitkään jatkuneen vaikean tilanteen ja sen vaikutukset huoltovarmuuden perustana olevaan ruoantuotantoon. Perusongelmaksi on muodostunut maatilatalouden tulojen riittämättömyys suhteellisesti nopeammin kasvaneiden kustannusten kattamiseen. Markkinat eivät ole tällä hetkellä oikeudenmukaiset. Maailmantilanne on hyvin epävakaa, joten huol-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

tovarmuuden ja omavaraisuuden tärkeyttä ei varmaan ole mahdollista enää vahvemmin al-leviivata.

Arvoisa ministeri, millaisia keinoja kannattavuuskriisin korjaamiseksi on tarjota? Ja vielä kiitän, että suomenhevonen ja turpeen sivutuotteena nostetut kasvuturve ja kuiviketurve ovat hallitusohjelmassa, koska ne ovat ehdottoman tärkeitä eläinten hyvinvoinnille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

15.50 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäisenä haluan kiittää ministeriä Välitä viljelijästä -hankkeesta silläkin uhalla, että viimeksi kun yritin ministeriä kehua, niin kehuja ei kyllä tänne suuntaan sadellut.

Mutta toinen asia, joka ehkä tässä jo edellisessäkin, STM:n, pääluokassa nousi esille ja on pitkin tätä viikkoa tietysti aiemminkin jo noussut, on ostovoima, ja se on iso asia nimenomaan siinäkin näkökulmassa, että suomalaisilla täytyy olla rahaa ostaa suomalaista ruokaa. Ja tämä ei ole vain kuluttajien asia, vaan tämä on myös kuntien ja hyvinvointialueitten asia. Meillä täytyy olla kuntien ja hyvinvointialueiden siinä asemassa, että myös hankinnat voidaan suunnata kotimaiseen ruokaan ja voidaan valita se kotimainen valinta. Ja tästä ehkä kysyisinkin ministeriltä: mitä toimia tämän edistämiseksi tehdään?

Niin kuin tässä edustaja Eestiläkin edellä kertoi, maatalouden tukijärjestelmä on monimutkainen, ja olemmekin saaneet kuulla, että Luken arvion mukaan 86 miljoonaa menee tukia sellaisille tiloille, jotka eivät ole viiteen vuoteen mitään myyneet sieltä tilalta. Ja tämä on toinen kysymys, josta haluaisin ministeriltä kysyä: kuinka voimme varmistaa, että maksamamme tuet kohdistuvat nimenomaan suomalaisille ruuantuottajille?

15.51 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ennen vaaleja viime kaudella salin oikea laita teki välikysymyksen maatalouden tilanteesta, vaikka sitä oli autettu 300 miljoonalla eurolla. Nyt erityisiä apuja ei ole tullut euroakaan lisää, vaikka maatalouden yrittäjätulo laskee kahdeksan prosenttia kuluvana vuonna. No, ymmärrämme kyllä valtion taloudellisen tilanteen, mutta tässä tilanteessa ei soisi, että maataloudelle aiheutetaan lisää kustannuksia, ja hallitusohjelmassa luvattiin, että niitä ei tule. Te olette tehneet sosiaalisen ehdollisuuden, mutta ennen kaikkea te olette lisänneet maa- ja metsätalouden liikenteen päästökauppaan. Ministeri Essayah lupasi kyselytunnilla kompensatiota tästä. Missä ovat ne valmistelut? Milloin kompensatio tulee? Vai onko se vain puhetta, joka jää seuraavan hallituksen harteille?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

15.52 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maataloudella on keskeinen merkitys yhtäältä ruokaturvan ja toisaalta yhteiskuntamme ekologisen kestävyyskannalta. Maataloutta on ohjattava ympäristön kannalta kestävään suuntaan samalla parantamalla alan kannattavuutta.

Uudet ravitsemussuositukset ovat herättäneet paljon keskustelua. Ne osoittavat, että ruuan terveellisyys ja ympäristöystävällisyys kulkevat käsi kädessä. On huolestuttavaa, että hallituksen suunnalta on kyseenalaistettu ravitsemussuositusten terveystietoperustaisuus ja tiedepohjaisuus.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

On tärkeää, että myös eläinten hyvinvointi on noussut laajemmin julkiseen keskusteluun. Lihantuotannon ja -kulutuksen vähentäminen mahdollistaa nykyistä paremmin myös eläinten eettisen kohtelun. Kysynkin ministeriltä: miten kasvipohjaisen ruuantuotannon edistäminen näkyy ensi vuoden talousarviossa?

Ja lopuksi totean, että turkistarhaus on myös viimein saatettava historiaan luopumistukien avulla. [Mikko Savolan välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

15.53 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On surullista, että maankäyttösektorin nettonielun kasvattaminen kiireesti on akuutein ilmastopoliittinen haaste Suomelle mutta hallitus ei vastaa tähän millään lailla. Tähän mennessä hallitus on lähinnä laiminlyönyt maankäyttösektorin ilmastotoimet aivan täysin. [Mikko Savola: Ruuantuotanto on tärkein!]

Nostaisin tässä esille myös turkistarhauksen, josta itse olen kysynyt jatkuvasti tämän hallituskauden alusta lähtien, että eikö voida edes selvitystä tehdä, miten hallittu alasajo tehtäisiin. Tällä hetkellä turkistarhausta eivät kannata paikalliset, eivät kannata myöskään sijoittajat. Enemmistö Suomen kansasta ei kannata turkistarhausta. Tämä, että tätä alasajoa ei edes aloiteta tai sitä ei edes harkita, aiheuttaa epäeettisen tilanteen myös näille turkistarhaajille, kun heitä pidetään tällä tavalla löysässä hirressä. Miksi ette voi, ministeri, edes selvittää asiaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Norrback.

15.54 Anders Norrback r (vastauspuheenvuoro): Tack, ärade talman! Jag vill börja med att tacka sektionens ordförande, ledamot Eestilä, och minister Essayah för presentationerna. Jag ska inte gå närmare in på dem utan konstatera att mycket är på gång, mycket har blivit gjort. Men samtidigt vill jag konstatera att mycket finns kvar att göra när det gäller framför allt jordbrukets lönsamhet men också våra stora rovdjur. Jag önskar ministern lycka och framgång i det arbetet.

Arvoisa puhemies! Arvoisa ministeri, ruokasuositukset nostettiin tässä keskusteluun. Minullakin on jonkin verran kysymyksiä sen osalta. Minun mielestäni on hyvä, että ruokasuosituksia tehdään. Aikanaan tehtiin sellainen päätös, että ne tehdään ihan sellaiselta pohjalta, joka on terveyden kannalta tärkeää, eikä sekoiteta muita asioita tähän. Nyt on kuitenkin Pohjoismaitten yhteisymmärryksen kautta tullut myös se, että ympäristöasiat otetaan mukaan. Sekin voi olla hyvä, mutta se, mikä ehkä mietityttää jonkin verran, on huoltovarmuussasiat, kun näen, että sellaisten tuotteiden, joita nyt suositellaan, hinta tulee nousemaan ja kotimaisuusaste tulee laskemaan. Millä tavalla ministeri näkee nämä kysymykset? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

15.56 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos esittelyistä. — Minuutti on lyhyt aika, kaksi asiaa:

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Ensin maatalous sinällään: Tässä on tilannekuvaa käyty, mutta minun mielestä keskeisiä toimia, mitä hallitusohjelmassa on kirjattu, on tietysti elintarvikemarkkinalain päivittäminen. Ykköspaketti on tehty, kakkonen työn alla. Oikeastaan ministerille siitä kysymys, että missä vaiheessa se kakkospaketti tulee. Samoin sitten, minä näen ihan keskeisimpänä ruokaviennissä onnistumisen. Me tarvitsemme rahaa markkinoilta, ja paras tapa on se, että me saadaan viennin kautta meidän elintarvikevientä vahvistettua ja korkean lisäarvon tuotteilla tuotua maksukykyä koko ketjulle.

Toinen asia: Kun käytiin tuossa tuota maankäyttösektoria, niin metsiin liittyvä keskustelu on ollut värikästä. 20-luvulta tähän päivään asti Suomen metsien hakkuut ovat olleet aina alle kasvun. Kokonaispoistuma on ollut viimeksi 69 suurempi kuin kasvu, ja miljardi kuutiometriä lisää puuta. Siellä on hyvä toimenpideohjelma professori Maarit Kallion käsistä tullut, ja siellä on selkeä toimenpideohjelma, [Puhemies koputtaa] ja nämä ovat itse asiassa toimenpiteitä, joita meidän kannattaisi tehdä: elikkä vahvistetaan metsien hiilinieluja. — Tähän vähän kommentteja.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

15.57 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos maatalousjaoston puheenjohtajalle esittelystä, ja niin hänelle kuin ministeri Essayahille kiitos myös oikein hyvin sujuneesta vuodesta. Niin teidän kuin maa- ja metsätalousvaliokunnan jäsentenkin kanssa työskentely on ollut äärimmäisen sujuvaa. Asiat voivat riidellä, ja erilaisia näkemyksiä voi sinne ihan vapaasti tuoda, ja ollaan käyty tosi rakentavaa ja hyvähenkistä keskustelua. [Veronika Honkasalo: Kyllä!] Työskentely on ollut äärimmäisen kitkatonta maaseutuasioissa, iso kiitos siitä kaikille.

Kaksi vuoden kenties puhuttavinta asiaa ovat olleet maatalouden kannattavuus ja suuropedot.

Ensimmäisen osalta valiokunta on todellakin saanut käsiteltyä lakimuutosten ykköspaketin. Kakkospaketti on tulossa. Se on se tärkeämpi. Valiokunta pitää tärkeänä, että sitä kiihdytettäisiin ja se tuotaisiin eduskunnan käsittelyyn suunniteltua nopeammin.

Suurpetojen osalta työryhmän työ on saatu valmiiksi, ja lakiesitykset siirtyvät valmisteluun. Toimia tehdään myös näiden viitearvojen osalta. Hyvä ministeri, avaatteko tätä suurpetotoimien aikataulua, ja saadaanhan esitykset eduskuntaan heti ensi vuoden alussa ja eteneväthän myös nämä viitearvoasiat?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

15.59 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä taloudellisessa tiukassa tilanteessa ei olisi varaa maksaa maatalouteen tukia, jotka kohdentuvat huonosti. Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan jopa 86 miljoonaa kohdentuu tukea tiloille, joilla ei ole lainkaan tuloa maataloudesta, kuten edustaja Rantanenkin täällä jo toi esille. Voisiko ministeri avata, mitä tälle epäkohdalle ollaan tekemässä, tai ollaanko tätä tukipolitiikkaa kenties selvittämässä tarkemmin?

Käsittelemme täällä ensi vuoden talousarviota, mutta mittavat kulut liittyvät tulevaisuudessa ilmastokriisin hoitamiseen. Maataloudessa päästöt eivät ole käytännössä vähentyneet viimeisen 15 vuoden aikana. Toimet ovat tiedossa, mutta resursseja ei ole. Kuivuus, luonnonilmiöt ja esimerkiksi kasvitaudit voivat aiheuttaa mittavia kuluja yhteiskunnalle, ja

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

on selvää, että halvemmaksi tulisi torjua näitä haittoja ennalta. Kysynkin ministeriltä vielä tarkemmin: jos voisitte avata niitä toimia, joilla maatalouden päästöt saadaan vähenemään ja tulevat kalliit korjaustoimet ennaltaehkäistyä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.00 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täytyy aluksi todeta, että kyllä sydänelässä lämmitti, kun kristillisdemokraattien ryhmäpuheenjohtaja Östman kehui keskustan johdonmukaista maatalouspoliittista linjaa, jossa ei ole ongelma kehua hallituksen hyviä esityksiä ja hyviä aikomuksia. — Toki toimeenpanossa on vielä toivomisen varaa.

Mutta, arvoisa rouva puhemies, ministerin aloittaessa maa- ja metsätalousministerinä lupasitte täyskäännöksen maatalouspolitiikkaan ja nimenomaan viljelijöiden ja maatalouden kannattavuuteen ja nimenomaan käännöksen parempaan suuntaan. Tätä käännettä emme valitettavasti ole nähneet. Taannoin aivan viime vaalikauden lopussa te olitte ensimmäinen allekirjoittaja välikysymyksessä, jossa tähän samaan kannattavuushuoleen keskityttiin, ja nostitte esille esimerkiksi sen, että edellisen hallituksen tekemä määräaikainen kiinteistöveron vapautus maa- ja metsätaloudelle oli oikeansuuntainen mutta kankea ja riittämätön toimi. Haluankin nyt kysyä: tuoko hallitus ensi kauden aluksi kiinteistöverouudistuksen eduskuntaan ja sisältäähän se maa- ja metsätalousrakennusten vapauttamisen kiinteistöverosta? Ja eihän tässä tule käymään [Puhemies koputtaa] niin kuin on metsävähennyksen korotukselle käynyt, elikkä lykkääntyy vuosi vuodelta vain eteenpäin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lahdenperä, olkaa hyvä.

16.01 Milla Lahdenperä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille esittelystä ja kiitos myös budjetista, joka tämmöisessä taloudellisessa tilanteessa kuitenkin kohtuullisesti pysyy ennallaan ja erityisesti kohdistuu ensisijaisesti ruokatuotantoon.

Täällä nostettiin esille nämä ruoka-ainesuositukset, joista haluaisin kysyä: pystymmekö me täältä eduskunnasta käsin tai sieltä ministeriöstä vaikuttamaan näihin suosituksiin sillä tavalla, että ne lähtökohtaisesti pohjautuisivat kotimaisiin tuotteisiin, kotimaiseen ruokatuotantoon?

Ja toinen kysymys kohdistuu suurpetoihin, mutta edustaja Simula kysyikin tähän liittyen jo. En toista kysymystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jari Koskela, olkaa hyvä.

16.02 Jari Koskela ps (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Kiitokset jaoston puheenjohtaja Eestilälle ja ministeri Essayahille ja myöskin jaoston muille jäsenille ja neuvokselle. Meillä oli hyvin rakentava syksy, ja samaan suuntaan olimme kaikki matkalla.

On tärkeää, että tässäkään julkisen talouden tilanteessa säästöjä ei kohdisteta ruoantuotantoon. Tosin maatalousyrittäjiltä ei paljon voisi enää ottaakaan, koska kannattavuus on heikkoa ja tulot eivät nouse kustannusten kanssa.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Kannan suurta huolta erityisesti pienten tilojen pärjäämisestä. Koko maataloustukijärjestelmä ohjaa tilakokojen kasvattamiseen, kuten VTV:kin on raportissaan todennut. Silloin pienet eivät pärjää, ja tiloja on nytkin ensi vuonna 1 400 vähemmän kuin viime vuonna. Mutta kuinka kauan tilakoot voivat kasvaa? Onko päätepisteenä sellainen tilanne, että meillä on vain muutama valtakunnallinen maatila. Sellaista kehitystä ei pidä tukea, vaan jossain vaiheessa tilamäärä pitää vakauttaa jo huoltovarmuudellisistakin syistä ja myös pienelle tilalle tarjota mahdollisuudet kukoistaa. [Puhemies koputtaa]

Kysynkin maatalousministeriltä: miten kannatte [Puhemies koputtaa] huolta pienten tilojen mahdollisuuksista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

16.03 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin nostaa tässä puheenvuorossa esiin eläinten hyvinvointikysymykset. Tuossa jo lähete keskustelussa aikanaan annoin tukeni tälle turkistarhauksen lopettamista ajavalle aloitteelle, mikä täällä eduskunnassakin on. Ja nyt haluaisin nostaa esiin tämän eläinsuojeluvaltuutetun viran, josta olen täällä useana vuotena monta kertaa puhunut. Nimittäin tässähän on sellainen historia, että aikanaan Kataisen hallitukseen mentäessä sosiaalidemokraatit saivat sinne neuvoteltua eläinsuojeluvaltuutetun viran, jonka sitten seuraava hallitus, Sipilän hallitus, lakkautti. No, viime hallitus jälleen kerran otti tämän eläinsuojeluvaltuutetun viran käyttöön, ja nyt sitä ei taaskaan ole. Ja, ministeri, minä niin toivon, että tämä pieni raha — se on alle 200 000, mitä tämä maksaisi — voitaisiin ottaa käyttöön ja ajatella näin, että myös eläinten hyvinvointikysymykset ovat suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeitä. Se on tärkeä asia tavalliselle suomalaiselle ihmiselle, arvostetaan eettisiä näkökulmia.

Toivoisin, ministeri, että voisitte vielä harkita, että tämä eläinsuojeluasiamiehen virka palautettaisiin ja tehtäisiin myös ihan pysyväksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

16.05 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavan usein, kun puhumme maataloudesta ja ilmastopolitiikasta, monet katsovat, että nämä ovat jotenkin vastakkaisia, kun sen sijaan meillä on paljon maatalouden toimia, millä voimme samanaikaisesti sekä varmistaa ruokaturvaa että varmistaa myös ilmastopäästöjen vähenemistä ja toisaalta myös monimuotoisuuden lisäämistä.

Mutta valitettavasti kuitenkin tästä budjetista aika lailla nuo keinot puuttuvat, ja toivoisinkin, että voisimme tukipolitiikkaa sekä kansallisesti että EU-tasolla enempi suunnata siihen suuntaan.

No, me tiedämme, että esimerkiksi monimuotoisuuden kannalta luomutuotanto on huomattavasti parempaa, tai esimerkiksi, kun ruoantuotantoa tehdään niin sanotuin hiiliviljelymenetelmin, tai luonnonlaitumet ovat aivan korvaamattomia monimuotoisuuden näkökulmasta. Nyt kuitenkin esimerkiksi luomutuottajat ovat hyvin suuressa hädässä, samoin ovat luonnonlaidunviljelijät, tai ne eläintuotteet, jotka käyttävät luonnonlaitumia. Lammasalalta tuli juuri hätäviesti. Miten voimme parantaa monimuotoisuuden ja ruoantuotannon yhteensovittamista? [Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Savola, olkaa hyvä.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

16.06 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Te, ministeri Essayah, tosiaan viime kaudella lupasitte täyskäännöksen maanviljelijöitten arkeen ja maatalouspolitiikkaan. Viljelijöiden harmit eivät ole kuitenkaan vähentyneet. Kustannusten nousu vaivaa, ja tuottajahinnat tulevat perässä liian hitaasti.

Te, arvoisa ministeri, sanoitte Maaseudun Tulevaisuuden haastattelussa, että 8 500 aktiivitilaa on se määrä, joka jatkossa voisi tukia kenties saada. Nyt tällä hetkellä on 42 000 tilaa Suomessa. Olen itsekin maanviljelijä, tuotan ruokaa, ohraa, kauraa, vehnää, nurmea, on luonnonhoitopeltoa. Teen yhteistyötä karjatilan kanssa. Olen ostanut peltoa, vuokranut peltoa. Meillä on lannanlevityssopimus, on nurmikiertoa, luonnon monimuotoisuudesta huolehditaan. Meillä on perhetila, kolme sukupolvea tänäkin keväänä oli pellolla yhtä aikaa. Toivoisin nyt, että te, arvoni ministeri, selventäisitte minullekin sen, onko minun tilani arvoton ja pitääkö minun sanoa pojalle, että ei kannata maanviljelijäksi ryhtyä, maatalousministeri on sitä mieltä, että vain 8 000 tilaa riittää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Ingo, varsågod.

16.07 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! I ramrian i våras linjerade regeringen att man gör livsmedelsexportsatsningar efter att projektet Food from Finland har avslutats. Man talar alltså om permanenta satsningar och för det allokerar man 10 miljoner.

Kevään ja kesän aikana on järjestetty kokouksia, joissa yhdessä eri sidosryhmien kanssa on kehitetty malli, jonka mukaan valtio tulisi osakkaaksi Viexpon osuuskuntaan, joka alan enemmistön mielestä soveltuu parhaiten viennin edistämiseen, uusien markkinoiden löytämiseen ja siten hallituksen tavoitteen eli elintarvikeviennin kaksinkertaistamisen saavuttamiseen hallituskauden aikana.

Arvoisa ministeri Essayah, kenttä kokee nyt, että syksyn aikana ei ole tapahtunut edistysjä. Vuosi 2024 on hävitty ja sama on vaarana 2025, jos emme näe edistysjä. Voimmeko odottaa hyviä uutisia lähitulevaisuudessa?

Kommer Viexpo att få ansvaret att agera huvudman för exportbefrämjande inom livsmedelssektorn?

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitos. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.08 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän pääluokan osalta keskustelu menee aina tähän ruuantuotannon kannattavuuteen, ja hyvä niin, mutta siinä olisi tärkeää nyt muistaa, että se kannattavuus ei tule koskaan paranemaan, ellei kulluttajilla ole enemmän varaa ostaa suomalaista ruokaa. Viime kädessähän tämä kannattavuuskysymys ratkeaa markkinoilla, ei täällä tukipolitiikassa. Senpä takia on syytä todella tässäkin keskustelussa nostaa esille nyt tämä suomalaisten ostovoiman kehitys, joka valitettavasti edelleenkin ei ole palautunut sille tasolle, millä se oli ennen tätä inflaation räjähtämistä käsiin. Eilenhän saimme jälleen uutisia, joissa todettiin, että ensi vuodelle itse asiassa tavallisten suomalaisten verorasitus on korkeimmalla tasolla 10 vuoteen, joten ei myöskään ihme, jos suomalaisilla ei ole varaa käyttää enemmän suomalaisen ruokaan. Jos

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

tämä suunta halutaan muuttaa, niin silloin pitää tehdä toimenpiteitä, joilla suomalaisten ostovoima paranee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vestman, olkaa hyvä.

16.10 Heikki Vestman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitushan on ollut erittäin toimeenpanokykyinen. Se on päättänyt yhdeksän miljardin euron sopeutuksesta julkiseen talouteen, jotka valtaosin säästöjä, tehnyt historialliset työmarkkinauudistukset, vahvistanut Suomen sisäistä ja ulkoista turvallisuutta ja oikeusvaltiota suurilla panostuksilla. Listaa hyvistä teoista voisi jatkaa.

Mutta, puhemies, hallitus ei vielä ole onnistunut saamaan kahta elinvoimaista lintulajia eli valkoposkikihanaa ja merimetsoa nykyistä tehokkaamman ja laajemman suojametsästyksen piiriin. Asiahan on hallitusohjelmaan hyvin selkeästi kirjattu, ja kysyn ministeriltä, koska tämä muutos tapahtuu. Totean myös, että siihen ei tarvita muutosta EU:n lintudirektiiviin eikä poikkeusta lintudirektiivistä. Ruotsi saman direktiivin nojalla käyttää alueellista suojametsästystä valkoposkikihanaa, ja Ahvenanmaalla merimetsoa metsästetään tehokkaasti saman lintudirektiivin nojalla. [Eduskunnasta: Hyvä kysymys!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

16.11 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Jari Koskela äsken puheenvuorossaan todisti ihan oikein, että maatilojen taloustilanne on kammottavan huono, mutta siitä huolimatta te, arvoisa ministeri, olette olleet tekemässä päätöstä, jossa polttoaineet menevät päästökaupan puolelle koskien myös maataloutta. Ollaksemme suorasanaisia, niin tämän olisi voinut maatalouden osalta kokonaan heittää pois, ettei se olisi ollenkaan päästökaupan piirissä mitenkään. Elikkä tilanne olisi sen suhteen pelastettu.

No, nyt sinne ollaan sitten menossa, ja kun tietää maatilatalouden kannattavuuden, niin se tietää lisää konkurssseja ja lopettavia viljelijöitä. Puheet kompensatioista ovat mielestäni harkitsemattomia sen takia, koska ne kompensatorahathan kerätään suomalaisilta veronmaksajilta. Onko se sitten... Maksavatko ne tilan rahat verona valtiolle polttoaineesta vai kompensatiota yritysverona tai omana tuloveronaan, elikkä suo siellä, vetelä täällä.

Ja toinen kysymys, tämä suurpetosasia: Meillä on tilanne Itä-Suomessa ja koko Suomen alueella susien suhteen se, että joku lapsiraukka vielä joutuu suden suuhun. Niitä on niin paljon, kun kymmenen suden laumoja juoksentelee pihoille. Niistä tehdään raportteja, mutta kukaan ei välitä mistään mitään. Milloin te, arvoisa ministeri, aiotte puuttua tähän? Tilanne on erittäin vakava. Meidän ihmisten hengen [Puhemies koputtaa] suojaaminen on tärkeää, varsinkin pienten lasten.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen, olkaa hyvä.

16.12 Mikko Polvinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vuosi 2025 tulee olemaan suurpetopolitiikan supervuosi. Tällä hallituksella on uskottava suunnitelma muuttaa suurpetopolitiikkaa [Välihuutoja keskeltä] metsämiesmuistiin.

Suurpetopolitiikan muuttamisen tueksi tarvitaan hyvää tutkimusta. Suurpetopolitiikan kantojen tutkimus vaatii resursseja ja rahoitusta. Kysynkin arvoisalta maa- ja metsätalous-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

ministeri Essayahilta: kuinka hallitus varmistaa sen, että nyt vuoden alusta pystytään suorittamaan sellaista tutkimusta, jonka tuloksia voidaan hyödyntää, kun uutta lakia aletaan soveltamaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

16.13 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin päästöt ovat yksi suurimpia ongelmia ilmastolain sekä EU:n päästövähennystavoitteen saavuttamisen kannalta, ja maa- ja metsätalousministeriö on tässä avainpaikalla. Metsien osalta keskeinen ratkaisu on hakkuutasojen laskeminen kestäväälle tasolle. Suojelun ohella yksi keino tähän on metsien kiertoajan pidentäminen. Metsänomistajille tarvitaan tähän kannusteita.

Iso kysymys on myös turvemailta aiheutuvat päästöt. Kosteikkoviljely on yksi kustannustehokkaaksi ja vaikutuksiltaan merkittäväksi todettu toimi, mutta hallitus on nyt kuitenkin leikannut siltä tuet pois. Myös joutoalueiden metsitystuki tulisi palauttaa yhtenä tehokkaana keinona hiilinielun vahvistamiseksi.

Hallitus on toistaiseksi sinnikkäästi kieltäytynyt päivittämästä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmaa, vaikka sille on aivan ilmeinen tarve. Kysynkin vielä ministeriltä: miten, hallitus ja te, varmistatte, että hiilinielu saadaan Suomessa kasvuun?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta, olkaa hyvä.

16.14 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä on nyt käyty hyvää keskustelua esimerkiksi elintarvikeviennin suhteen. Ajattelen itse niin kanssa, että se on aivan avainasemassa sen suhteen, miten kannattavuus maataloudessa tulee tulevaisuudessa kehittymään.

Mutta kun ensimmäisessä puheenvuorossani näillä kiitoksilla aloitin, niin jatkanpa tällä samalla linjalla ja otan täältä tämän marja-alan muutoksen marja-alan toimijoitten toimintaan ja sen lakimuutoksen. Se ansaitsee kanssa kyllä ison kiitoksen. On erinomaista, että siihen on tartuttu. Poliitikassa on tietenkin aina puolueilla erilaisia näkemyksiä, mutta kyllä ajattelen myös niin, että tämä EU:sta johdettu työntekijöitten oikeuksia turvaava sosiaalisen ehdollisuuden laki ja sitä kautta direktiivi on äärimmäisen tärkeä. Mutta kun molemmissa oikeastaan, tässä sosiaalisen ehdollisuuden ja marja-alan asiassa, on se, että ne eivät yksinään kuitenkaan mitään ratkaise, niin kuinka varmistetaan se, että valvonta riittää siihen, että molempia näitä voidaan valvoa, että toiminta tosiasiallisesti tapahtuu oikein?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jukkola, olkaa hyvä.

16.15 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalous on Suomen huoltovarmuuden ja talouden perusta. Hallituksen päätös olla kohdistamatta säästöjä kotimaiseen ruoantuotantoon on tärkeä, sillä kriisiaikoina varautumisen merkitys korostuu entisestään. Myös alkutuottajien aseman vahvistaminen ja elintarvikeketjun oikeudenmukaisuuden parantaminen ovat välttämättömiä askeleita, joista hallitus on jo tehnyt hyviä päätöksiä.

Hallituksen toimet metsätalouden tukemiseksi ja tuloutuksen kasvattamiseksi ovat tärkeitä, mutta samalla metsäteollisuuden raaka-aineen saatavuus on myös turvattava. Kysyn-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

kin ministeriltä: miten hallitus aikoo varmistaa, että metsäteollisuus saa jatkossakin riittävästi puuta toimintansa tueksi ja Suomen vientikilpailukyvyn vahvistamiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Siponen, olkaa hyvä.

16.17 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viikonloppuna Pielavedellä sain palautetta, että liian vähän ollaan puhuttu huoltovarmuudesta. Tietenkin elävä maaseutu kantaa meillä keskeisesti vastuuta huoltovarmuudesta, ja maaseutu tarvitsee myöskin hyvät palvelut. Monia valtion työpaikkoja ja palveluja on nyt kaikonnut, ja tietysti viimeisimpänä on tämä sairaalapäätös, joka kohdistuu sinne aivan keskeisille alueille Pohjois-Pohjanmaalle ja Ylä-Savoon, joissa meillä on kaikista voimallisinta maaseutualuetta.

Arvoisa puhemies! Mutta huoltovarmuuden kannalta keskeisintä ovat omavaraisuus, suomalainen maatalous ja maatalouden kannattavuus. Maatilojen määrä laskee tänäkin vuonna jyrkästi. 1 400 maatilaa lopettaa, ja kannattavuus on heikko. Tänä vuonna yrittäjätulo laskee peräti 8 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Jos aivan rehellisiä ollaan, niin kyllähän meillä ne tehokkaat konkreettiset keinot maatalouden kannattavuuden parantamiseksi tällä hetkellä puuttuvat, ja kysyn, ministeri Essayah, missä nämä todelliset vaikuttavat toimet odottavat?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman, olkaa hyvä.

16.18 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaisen maaseudun pärjääminen on elinehto Suomelle. Tärkeää on, miten ja missä ruoka tuotetaan, mistä teollisuus saa raaka-aineita ja millaiset palvelut ja saavutettavuus maaseudulla on. Kotimaista ruoantuotantoa ei saa vaarantaa, sillä se on varautumisen ja huoltovarmuutemme tärkein asia.

Tulen Etelä-Savosta, maakunnasta, joka juuri valittiin Euroopan luomumaakunnaksi. Maaseudun ruoantuottajien arvostusta tulee nostaa, byrokratiaa tulee karsia, yhteyksien niin mobiiliverkkojen kuin teidenkin suhteen tulee olla toimivia.

Jokainen meistä tässäkin salissa voi näyttää kansamme edustajana esimerkkiä kotimaisen ruoan valinnassa joka päivä. Suomalaisen puhtaan ruoan vientiä on edistettävä. Meillä on metsät täynnä marjoja, jotka ovat kovaa valuuttaa ulkomailla. Niitä arvostetaan erityisesti luonnonmukaisuuden, ravintoarvojen ja puhtaan alkuperän vuoksi. Suomalaisten metsämarjojen vienti vuonna 2021 oli 27 miljoonaa kiloa.

Arvoisa ministeri! Mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet suomalaisen ruoantuotannon ja viennin edistämiseksi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

16.19 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, te aloititte puheenne puhumalla alan kasvupotentiaalista, ja Luonnonvarakeskuksen selvityksen mukaan tosiaan suomalaisen ruoka-alan kasvupotentiaalista merkittävän osan, jopa yli puolet, ennustetaan tulevan jatkossa kasviproteiineista ja solumaataloudesta. Siksi on tärkeää, että hallitus aidosti ymmärtää kasviproteiinien merkittävän potentiaalin. Tätä toivovat myös alan toimijat, joilla on aidosti halu rakentaa menestystarinoita Suomeen. Kasvisruo-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

ka on hyväksi ihmisille, eläimille, luonnolle. Me kaikki tiedämme tämän, ja tämä siirtymä on myös välttämätön.

Kasvispohjaiselle ruoalle tarvittaisiin toimialakohtainen strategia ja toimenpidesuunnitelma uusien arvoketjujen kehittämiseksi, jotta tämä ennakoitu taloudellinen potentiaali realisoituu. Myös investointiohjelmaa kaivataan. Miten te, ministeri, suhtaudutte näihin esityksiin? Ja miten te aiotte itse toimia, jotta suomalainen kasvisruoan ruokaketju saa hyödyn tästä kasvusta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.20 **Mia Laiho kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Essayahille budjetin puolustamisesta ja sen tason säilyttämisestä ja myös valiokunnalle ja jaokselle hyvästä työstä.

Itse jatkaisin tällä suurpetopoliittikkakysymyksellä. Eli susien määrä on todella kasvanut. Nyt niitä on erityisesti läntisessä Suomessa, ja ne herättävät pelkoa ja aiheuttavat kotieläintuhoja. Nythän ollaan EU:sta saatu jo vihreää valoa sille, että suojelua voidaan keventää, ja suurpetotyöryhmä on saanut työnsä päätökseen. Kysynkin ministeriltä: Milloin kannanhoidollinen metsästys Suomessa on mahdollista? Saadaanko se nyt jo seuraavalle metsästyskaudelle, niin kuin tavoite olisi?

Toinen asia: Tuon tässä esille vielä Välitä viljelijästä -projektin, joka tämän hallituksen myötä on saatu nyt pysyväksi toimintamalliksi. Se ei ole maa- ja metsätalousministeriön budjetin alla, se on tuolla STM:n alla, mutta tärkeä projekti ja työkyvyttömyyden ja tapaturmien [Puhemies koputtaa] osalta tärkeää viljelijöille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

16.22 **Mika Riipi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä tuolla pohjoisessa alkaa mitta täyttyä Metsähallituksen kanssa. Hakkuut ovat kasvaneet paikallisten näkökulmasta aivan kestävämmälle tasolle, kaikki vuokrat nousevat, tiehankkeista vetäydytään, metsästysluvat ja maastoliikenneluvat — se politiikka on täysin poukkoilevaa. Nyt kun te olette nostaneet tuloutustavoitteen aivan ennätystasolle, haluaisin kysyä, mitä aiotte tehdä omistajaohjauksessa, jotta edes pieni paikallinen hyväksyttävyyden säilyisi. [Mai Kivelä: Hyvä kysymys, hyvä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

16.22 **Ritva Elomaa ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, kiitos! Maataloustuottajilla on jo vuosia ollut suuria haasteita. Kannattavuusongelma on vakava, ja tilanne ei tunnu helpottavan. Ruokavienti Suomesta on Euroopan heikointa, ja tämä hallitus pyrkii nyt parantamaan tilannetta. Se on erittäin hyvä asia, koska se vaikuttaisi myös alkutuottajien aseman kohentamiseen. Business Finlandin toimia siirtyy ulkoministeriön alle. Ruokaviraston toiminnan hitautta ei välttämättä selitä pelkkä resurssipula. Kysynkin ministeriltä — täällä on jo aikaisemminkin kysytty samaa asiaa: Onko ruokaviennin kasvussa valoa näkyvissä? Se on pitkä urakka ja se ei hetkessä käy, mutta onko jotain pientä valoa jo mahdollisesti?

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.23 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin kiitos tietenkin esittelyistä ja kiitos myös rakentavasta valiokuntatyöskentelystä. — Hallituksen tavoitteet maa- ja metsätaloudessa ovat tosi hyviä, ja toivotaan, että ne alkaisivat myös konkretisoitua jossain vaiheessa.

Haluan yhtyä edustaja Riipin sanoihin Metsähallituksesta, että kyllähän se tulostavoite on tällä hetkellä liian kova. Se ei näy suoraan täällä Helsingissä varmasti, mutta kyllä se meillä tuolla Pohjois-Suomessa ja maakunnissa näkyy. Tuulivoimaa suunnitellaan suorastaan vastuuttomasti poronhoitoalueella semmoisille alueille, minne se ei kerta kaikkiaan sovi. Retkeilyreitistöä jätetään kunnostamatta ja ylläpitämättä ja kyltityksiä uusimatta — kyse on turvallisuudesta. Metsää hakataan hyvin ronskilla kädellä, ja maanvuokria pyydetään entistä enemmän, mutta siitä huolimatta sitten paikan päälle kuitenkin niitä tuloja ei tule tai se hyöty ei meillä näy. Mielestäni sen pitäisi mennä niin, että Metsähallitus panostaisi rahaa sinne, mistä Metsähallitus sitä saa. Elikkä jos se metsä hakataan Pohjois-Pohjanmaalta tai Kainuusta, voisiko Metsähallitus sitten taas vastaavasti tuoda sitä rahaa meille esimerkiksi retkeilyreitistöjen, asiakaspalvelun ja muitten muodossa, jotta se sosiaalinen hyväksyttävyys säilyisi? Eli, arvoisa ministeri, kysymys on: näettekö Metsähallituksen tulostavoitteet kestävinä, [Puhemies koputtaa] ja voisitteko harkita näitten tuottojen kohdistamista niin, että sitä tulisi enempi maakuntiin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kinnari, olkaa hyvä.

16.25 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Hyvää keskustelua on käyty. — Tuossa aikaisemmin edustaja Mikkonen otti esille tämän lammastalouden hätähuodon. Me ollaan varmasti kaikki saatu se kirje, ja se pitää paikkansa. Yksi keskeinen asia nimenomaan ovat siellä nämä susivahingot, mitä on tapahtunut merkittävästi. Ja jos tai kun ollaan huolissaan näistä luontokatoasioista, niin ne maan perinnebiotoopit ovat se yksi kohde, missä sitä tapahtuu, ja siihen liittyen nimenomaan nämä metsästyksen ongelmat pitää ratkaista.

Kun loppui aika äsken, niin noista hiilikeskusteluista sen verran, että nythän me tunnistetaan se tilanne, että Venäjän tuontipuu on lakannut ja meidän teollisuus tarvitsee puuta ja Suomi tarvitsee toimivaa metsäteollisuutta. Tähän liittyen on käyty Luken johdolla tutkimustyötä, ja sinällään nähdään mahdollisuus lisätä kymmenen miljoonaa kuutiometriä Suomen metsien kasvua, ja siinä ei tarvita oikeastaan mitään uutta. Siellä tehdään metsänhoitotoimenpiteet ajallaan, käytetään jalostettua puuainesta, tehdään kasvulannoituksia ja oikeastaan semmoista hyvää metsänhoitoa ja nähdään, että se kymmenen miljoonan kuutiometrin kasvunlisäys pystytään saavuttamaan. Oikeastaan kysymys ministeriltä: mitä toimenpiteitä voitaisiin tehdä, jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin metsien kasvun lisäämisesä? — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

16.26 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hyvistä puheenvuoroista, mitä täällä on kuultu.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Ministerille: hallitusohjelmassa te lupasitte olla lisäämättä kustannuksia maa- ja metsätalouteen. On kiistatonta, että tämän lupauksenne olette rikkoneet jo monessa kohtaa. Hallituksen toimesta turpeen käyttöä on vaikeutettu, biokaasun byrokratiaa ja kustannuksia on lisätty, ja viimeiseksi päätitte ulottaa päästökaupan koskemaan myös maa- ja metsätaloutta. Jakeluvelvoitteen joustomekanismin osalta maa- ja metsätalouden tulomahdollisuudet vesitettiin kaksoislaskennan kautta hallituksen toimesta. Nämä kaikki ovat asioita, joita ei olisi tarvinnut tehdä. Nämä ovat kaikki myös asioita, jotka ovat aivan suorassa ristiriidassa teidän oman hallitusohjelmanne kanssa. Arvoisa ministeri Essayah: voisitteko avata, miksi hallitus toimii ohjelmansa vastaisesti — siis toimii ohjelmansa vastaisesti?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

16.27 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallitusohjelmassa haluamme edistää villien vaelluskalakantojen olosuhteita Lapissa. Meillä on kaksi vapaata lohijokea, Tornionjoki ja Tenojoki. Kiitos, ministeri, että olette vierailut näillä paikkakunnilla ja käynyt katsomassa paikan päällä tätä tilannetta. Parhaina vuosina Tornionjokeen on noussut noin 100 000 lohta. Kahtena viimeisenä kesänä lohia on noussut alle puolet 44 000:n lohen kutukantatavoitteesta. Meripyyntikiintiöitä lohen osalta laskettiin, mutta todennäköisesti toimenpide ei ole riittävä. Hienoa, että saimme näistä joululahjaroista molempien jokien seuroille nyt sitten tähän kalakantojen elvyttämiseen tarkoitettua rahaa. Kysyn ministeriltä: mihin kansallisiin toimenpiteisiin ryhdytään ensi kesänä näitten kalakantojen elvyttämisen osalta, jotta vältetään totaalilta katastrofilta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen, Piritta, olkaa hyvä.

16.28 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puurakentamista sivuttiin myös tässä keskustelussa, ja ajattelen niin, että se on meidän hiilivarastojemme suhteen yksi tärkeimmistä asioista. Jotenkin olemme hallitus hallitukselta epäonnistuneet siinä, että emme ole pystyneet puurakentamista edistämään riittävällä tasolla.

Muutamia aikoja sitten meillä olivat keskustelussa isosti raakkuasiat. Sen tiimoilta ovat eri puolueet tehneet erilaisia ehdotuksia, ja siinä voi ajatella ehkä niin, että kierroksetkin ovat nousseet aika koviksi. Se on johtanut siihen tilanteeseen, että meillä yhä enemmän ja enemmän muodostuu tällaista ”harmaata suojelua” eri alueille. Itse ajattelen niin, että se ei ole varmasti kenenkään — ei metsänomistajien, eikä metsäteollisuuden, ei myöskään valtion — etu, että meille muodostuu tällaisia tilanteita. Tästä asiasta haluaisin kysyä: kuinka voimme estää tällaisen harmaan suojelun muodostumista metsäteollisuuteen tai metsäalalle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

16.29 **Vesa Kallio kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edellisen puheen innoittamana vaihdoinkin aihetta, mistä meinasin puhua.

Syyskuussahan kuultiin ministeri Mykkäsen suulla, että valtio ei maksa kaikesta suojelusta korvauksia, ja kohta sen jälkeen ministeri Essayah kirjoitti Maaseudun Tulevaisuudessa, että käypä korvaus maanomistajille velvoittavista suojavyöhykkeistä on perusteltu. Nämä ovat ristiriitaisia, kuten kaikki ovat huomanneet. Elikkä joitain kysymyksiä: Mikä

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

on hallituksen virallinen kanta korvausvelvollisuudesta metsänomistajien maihin kohdistuvista rajoitteista päätettäessä? Aikooko hallitus varmistaa, että metsänomistajat ovat myös jatkossa mukana näissä keskusteluissa, kun näistä rajoitteista päätetään? Ja kumpi on nyt se virallinen kanta? Onko se ministeri Mykkäsen kanta, vai onko se teidän kantanne? Yli 600 000 yksityismetsänomistajaa varmasti odottaa edelleen tätä vastausta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

16.30 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maankäyttösektorin ilmastokysymys on tietysti iso ja haasteellinen ja voi tarkoittaa Suomelle myös kallista laskua, jos toimia ei tehdä enemmän. Ministeri, kerroitte, että nyt on tulossa pieni lisäys tuhalannoitukseen. No, sen vaikutukset näkyvät varsin viiveellä, mutta hyvä, että niinkin, koska muutoinhan tämä hallitus on lähinnä vain leikannut niitä, kuten esimerkiksi kosteikkoviljelyn tuki lakkautettiin jo ennen kuin se haku avautui, ja joutomaiden metsitystukea on karsittu.

Ja tietysti se iso kysymys on, että miten pystymme turvamaiden päästöjä vähentämään. Kysyisinkin: kun meillä on myös näitä turvemaita, jotka eivät ole ruoantuotannossa, niin voisiko tämä nyt olla se ensimmäinen askel, että sieltä huolehtisimme, että nämä pellot, jotka eivät todellakaan ole siellä ruoantuotannossa, otettaisiin muuhun, vaikka kosteikkoviljelyyn?

Ja tietysti liian rajut harvennushakkuut. Yhä nuoremmat päätehakkuut ovat myös iso haaste. Niin kuin tässä pohjoisen edustajat kertoivat, se näkyy myös vahvasti tuolla pohjoisessa Metsähallituksen mailla. Miten tähän aiotaan puuttua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Simula, ja sitten ministerillä on vastauspuheenvuoro. — Olkaa hyvä, edustaja Simula.

16.31 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kävin läpi nuo opposition tekemät muutosehdotukset, ja ne ovat kyllä hämmentäviä. Siellä ehdotetaan mittava määrä lisäkustannuksia muun muassa kosteikkoviljelyyn ja luonnonsuojeluun taloustilanteesta välittämättä. Eläintilojen osalta esitetään taasen tukien karsimista. Tämä hallitus ei ole leikannut euroakaan maataloustuista, ja se on arvovalinta meille.

Keskustaa täytyy kiittää ehdotuksista. Suurin osahan niistä on jo hallitusohjelmassa ja siten ministerin työpöydällä. Hyvä, että kannatatte niitä.

Arvoisa puhemies! Palaan vielä näihin valiokunnan jakovarapäätöksiin. Ne ovat varsin perustavanlaatuisia ja tärkeitä kaikki. Yhtenä nostona sikayrittäjille ohjattava määräraha, jolla torjutaan sikaruttoa. Se on vaativa tehtävä, joten ajattelisin, että rahoitus olisi turvattava. Olisiko mahdollista, että sille löydetäisiin jatkuva rahoitus?

Puhemies Jussi Halla-aho: Ja ministeri Essayah, noin 5 minuuttia joustavasti, olkaa hyvä.

16.33 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Teillä oli erittäin hyviä kommentteja, edustajat hyvät. Myöskin kysymyksiä menttiin joittenkin kohdalla toista ja kolmattakin kierrosta, ja pyrin niihin mahdollisimman hyvin vastaamaan.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Ensinnäkin edustaja Eestilä, jaoston puheenjohtaja, nosti jo siinä esittelypuheenvuorosaan esille nämä yksinkertaistamistoimet. Tästä kuuluu myöskin EU:n suunnasta nyt hyvää, eli uusi komissaari Hansen on luvannut keväällä tuoda yksinkertaistamispakettia ja nimenomaan juuri niin, että katsottaisiin vielä, pystytäänkö kansalliselle tasolle suuntaamaan niitä yksinkertaistamisia, koska kaikille eivät kaikki yksinkertaistamiset toimi. Tässä on minun mielestäni nyt hyvä ajatus siellä komission päässä.

Sitten täällä nostettiin myöskin ennallistaminen esille. Tässähan tosiaan ympäristöministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö tekevät yhteistyötä. Siellä ohjausryhmä on koontunut jo maanantaina, ja käytännönläheisesti tietenkin pyrimme tämän suunnitelman tekemään. Tässähan on korostettava sitä, että nämä ennallistamistoimet ovat maanomistajille vapaaehtoisia, ja varmasti tulemme myöskin huolehtimaan siitä, että esimerkiksi meillä metsäteollisuuden puun saatavuus ja tämäntyyppiset kansallisesti tärkeät asiat tulevat huomioitua. Meillä on kaksi vuotta aikaa tehdä tämä kansallinen ennallistamissuunnitelma.

Sitten täällä kysyttiin useammankin edustajan suulla, että millä tavalla etenevät nyt sitten nämä elintarvikemarkkinalain uudistukset. Tämä ykkösenhän on nyt käsitelty ja on eduskunnasta jo ulkona, ja sillä siis lisätään nimenomaan niitä tiedonsaantioikeuksia, joita meillä elintarvikemarkkinavaltuutettu tarvitsee, ja kakkonen on tulossa sitten heti vuoden 26 alusta. Tähän vuoteen sisältyy lukuisia erilaisia selvityksiä, jotka liittyvät esimerkiksi näihin sopimuksissa oleviin mahdollisiin indeksiehtoihin ja esimerkiksi tähän private label -kysymykseen ja tämäntyyppisiin asioihin. Sen lisäksi on hankintalaki, johon täällä edustaja Rantanen muun muassa viittasi. Se ei ole meidän ministeriömme alla, ja silloin kun me hankimme julkisia hankintoja, niin siellä ehdottomasti huoltovarmuus-, turvallisuuskysymykset, tämäntyyppiset asiat, pitää olla nykyistä paremmin otettu huomioon. Varmastikin sitten sieltä TEMin puolelta odottelemme tätä, ja olemme toki pystyneet sinne vaikuttamaan juurikin näitten omien näkökohtien esille saamiseksi.

Sitten täällä edustaja Kalmari nosti esille tämän sosiaalisen ehdollisuuden — se onkin teille tuttu, koska keskusta oli itse neuvottelemassa tämän sosiaalisen ehdollisuuden osana tätä CAPia. Sosiaalisessa ehdollisuudessa ei ole tulossa lisäkustannuksia viljelijöille, koska sen ehdollisuuden ehdot ovat sellaiset, että kun me noudatamme ihan meidän nykyistä työsuojelulainsäädäntöä, ihan sitä suomalaista työsuojelulainsäädäntöä, työehtosopimuksia, tämäntyyppisiä asioita, joita kuuluu noudattaa, työturvallisuuteen liittyviä säännöksiä, niin ei ole tulossa mitään lisäkustannuksia. Mutta todellakin sitten siinä, miten olemme sen toimeenpanneet, olemme tietenkin halunneet sen kansallisen liikkumavaran täysimääräisesti käyttää.

Sitten täällä edustaja Elo, muistaakseni myös edustaja Kivelä, kysyi tästä kasviproteiiniohjelmasta. Tässä on tulossa nyt alkuvuodesta VTT:n ja Luken yhteinen tutkimus, jossa nimenomaan kestävä kasvua uusista arvoketjuista ollaan etsimässä. Siihen liittyy myös tämä solumaatalouskysymys, mutta kasvisproteiini ylipäänsä liittyy myöskin tähän meidän kasvuohjelmaan, se on osana sitä.

Sitten täällä edustajat Norrback ja Lahdenperä kyselivät näistä kansallisista ravitsemussuosituksista. Niitten osalta on todettava, niin kuin olen todennut sen julkisuuteen useamman kerran, että tämä ravitsemussuositusneuvottelukunta on siis riippumaton, mutta tässä jatkotyössä edellytän sitä, että tutkitaan myöskin ympäristöasiat. Tietenkin ilmastoasiat ovat tärkeitä, mutta huoltovarmuus on tärkeää. Elikkä jatkotyössä, niin kuin lakisäateisestikin neuvottelukunnan tehtäviin kuuluu, heidän tulee selvittää nämä asiat. Sen lisäksi, kun

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

näitä laitetaan nyt toimeen — elikkä nämä ravitsemussuosituksethan viedään sitä kautta osaksi meidän kansallista ruokajärjestelmäämme, että niistä tehdään esimerkiksi vaikkapa nyt päiväkotikiikisten suosituksot, koulun ruokailusuosituksot ja suosituksot vanhusten sote-ruokailuihin — näissä suosituksissa selkeästi nyt pidättäydytään siinä kliinisessä ravitsemustieteessä. On hyvä selvittää näitä muitakin asioita, mutta suositusten tulee perustua kliiniseen ravitsemustieteeseen, ja itse katson, että tässä nimenomaan haluan puolustaa tätä tieteellistä näkemystä.

Sen lisäksi tietysti — jos on vielä mahdollista, arvoisa puhemies, sen verran jatkaa — täällä tuli useita kysymyksiä näihin petoihin liittyen. Nyt on erittäin hyvä juridinen selvitys tehty siitä, millä tavalla tätä meidän kotimaista petopolitiikkaamme voidaan viedä eteenpäin, koska tämä nyt on juuttunut sellaisen konkeloon, jossa tosiaankin ovat paitsi nämä Bernin sopimukset ja sitten luontodirektiivi mutta myöskin ennen kaikkea kansalliset oikeusistuimen päätökset ja myöskin EU-oikeuden päätökset. Nyt sitten tältä pohjalta, miten tämä työ on nyt tehty, me voimme tuoda viikolla 12 eduskuntaan nämä metsästyslain muutokset.

Ensinnäkin metsästyslakiin tuodaan nämä Bernin sopimuksessa ja luontodirektiivissä mukana olevat huomiot siitä, että me tarvitsemme paitsi ekologisen kestävyuden myöskin sosiaalisen kestävyuden ja me tarvitsemme taloudellisen kestävyuden, kun me teemme petopolitiikkaa. Sen lisäksi tässä metsästyslain muutoksessa tuodaan asetuksenantovaltuus. Ja sitten asetukset tuodaan sen jälkeen, koska asetuksilla pystytään ilmaisemaan se päämäärä, mikä metsästyksellä tulee olla. Nämä valitukset ovat oikeusistuimessa menestyneet sen takia, että meillä ei ole ollut sellaisia päämääriä ilmaistuna kunkin suurpedon kohdalla, ja siksi tämä päämäärä pitää tuoda asetuksilla. Sen lisäksi myöskin näissä kannanhoitosuunnitelmissa, joita aletaan samanaikaisesti tekemään, tuodaan myöskin tämä viitearvotarkastelu. Tämä on erittäin tärkeää, ja sen lisäksi myöskin tämä alueellinen tarkastelu. Nämä ovat olleet niitä asioita, joiden takia tällä hetkellä nämä valitukset ovat menestyneet, koska näitä perusteita ei ole pystytty ilmaisemaan sillä tavoin. Nämä asiat otetaan nyt sitten tosiaankin näissä tulevilla valmisteluissa huomioon.

Kalakannoista kysyttiin täällä. Kalakantojen kohdalla ehdottomasti siellä on meillä Nousu-hanketta, TRIWA-hanketta, vaelluskalojen esteitä puretaan koko ajan, ja sitten sen lisäksi totta kai katsotaan niin alueellisesti kuin myöskin esimerkiksi pyynnin kannalta selkeitä kansallisia toimenpiteitä. Nyt juuri on toimeenpantu kala-applikaatio, jossa on esimerkiksi näitä harvinaisempia kaloja, joita on siis mahdollisuus vielä kalastaa. Kuitenkin halutaan tietää niistä kalakannoista enemmän, elikkä nämä kala-applikaatiot ovat nyt käytettävissä vapaa-ajankalastukseen, ja toivon että ne saavat suosiota. — Tässä hetkessä ei taida... Vai onko vielä mahdollisuus kommentoida? [Mai Kivelä: Turkistarhaus!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Jos siellä on vielä kysymyksiä vastaamatta, niin olkaa hyvä.

Joo. — Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täällä olisi vielä monta tärkeää. [Eduskunnasta: Liikenteen päästökauppa!]

Nostan nyt ehkä vielä esille täältä sen, kun edustaja Mikkonen ja moni muu on kysynyt näistä maatalouden päästöistä ja millä tavalla näihin kysymyksiin ollaan otettu kantaa. No, ensinnäkin meillä on tällä hetkellä metsän kasvun lisäämiseen liittyvä ohjelma, jota olemme tuomassa varmastikin ensi kevään jälkeen eduskuntaan, kun katsomme niitä toimenpi-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

teitä, ja sitä on jo sidosryhmille esitelty. Elikkä haluamme sitä kautta tietenkin päästä hiilinieluja kasvattamaan.

Sitten maatalouden päästöihin liittyvät biokaasu- ja kiertotalouskysymykset. Juurikin tuolla EU-pöydissä nostin tämän asian esille, että siellä on jonkun verran EU-sääntelyssä sellaisia kohtia, jotka estävät tällä hetkellä tämän biokaasun vahvemman käyttöönoton [Anne Kalmarin välihuuto] sitä kautta, että tiloilta voitaisiin myydä sitä ulkopuolelle menevää biokaasua. Nämä ovat olleet yhteisiä esteitä, elikkä tällä hetkellä meillä esimerkiksi EU-maista myöskin Ruotsi oli mukana tässä meidän AOB-kohdassa, jota neuvostossa nostin esille.

Sitten täällä nostettiin eläinsuojeluasiamiehen viran kohtalo. No, tämä oli käsittääkseni edellisen hallituksen väliaikainen virka, ja se lakkautui, koska sille ei ollut jatkoa.

Sitten nostettiin vielä esille myöskin tämä luomukysymys. Tämä luomuasias on myös nostettu esille EU-pöydissä, koska tällä hetkellä luomun ympärille liittyy paljon sellaista sääntelyä ja sellaista byrokratiaa, jota pitäisi pystyä nyt ennen kaikkea helpottamaan. Luomuun liittyy myöskin mielikuva siitä, että luomu on kalliimpaa, ja tällä hetkellä se on sitten esimerkiksi kaupoissa näkynyt ihmisten kuluttajakäyttäytymisessä siten, että luomutuotteet eivät ole välttämättä samalla tavalla liikkuneet kuin aiemmin. Luomun eteen tehdään kyllä koko ajan myöskin kovasti töitä, että pystymme varmistamaan luomutuotannon. Onnittelut Etelä-Savolle tosiaankin tästä luomutuotannon huomioimisesta.

Sitten täällä oli vielä omavaraisuudesta, jonka edustaja Siponen nosti esille. Omavaraisuus meillä on 80 prosenttia, ja se on edelleenkin Euroopan mittakaavassakin huippua. Ruokaturvassa olemme tuoreen tutkimuksen mukaisesti tällä hetkellä maailman ykkönen.

Sitten lakimuutokset, joilla pyrimme tuottajan asemaa parantamaan, edustaja Siponen ja useampi muukin nosti tämän esille. Nimenomaisesti elämme edellisten hallitusten aikana toimeenpantua CAPia, elikkä silloin, kun me puhutaan niistä tukieuroista, ne ovat edellisen hallituksen CAPin mukaisia. Mutta sitten, kun me puhutaan siitä, mitä rahaa me pystymme saamaan markkinoilta, niin siihen tähtäävät juurikin nämä erilaiset lakimuutokset, joilla tuottajan asemaa sieltä markkinoilta saatavasta rahasta pyritään saamaan paremmaksi. Ja CAPin kohdalta on tietysti todettava, että tällä hetkellä sitten neuvotellaan jo tulevaa CAPia, ja siinäkin on erittäin tärkeitä, voisi sanoa, kansallisia etuja meillä puolustettavana.

Vielä täällä edustajat Riipi ja Oinas-Panuma nostivat esille, että he ovat huolissaan tästä Metsähallituksen hakkuutasosta. No, tämä tuloutustaso ei liity hakkuutasoon, vaan tämä liittyy siihen, että puun hinta on tällä hetkellä niin sanotusti kohdillaan. Elikkä sekin ihme on nähty, että suomalaisessa markkinassa, puumarkkinassa, oikeasti se markkina toimii, ja tällä hetkellä se toimii sillä tavalla hyvin, että puun hinta on sen verran reippaassa nousussa, että Metsähallitus pystyy tulouttamaan enemmän valtiolle. Tämä ei tapahdu siis hakkuutason noston kautta. Tietysti totta kai sitten osittain tulevina vuosina se varmasti myöskin liittyy [Puhemies koputtaa] Metsähallituksen huutokauppaan liittyen tähän [Puhemies koputtaa] meritulivoimaan. Uskomme, että myöskin siltä puolelta on tulossa jatkossa tuloutusta lisää. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten siirrymme puhujalistalle. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä. — Edustaja Hoskonen, olemme puhujalistalla. — Mikrofon!

16.45 Hannu Hoskonen kesk: Ensinnäkään siihen asiaan, mitä tulee maatalouden päästökauppaan, ette vastannut. Onhan tämä käsittämätöntä, että meille esitetään asioita... Voim-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

me kysyä, mutta emme saa vastausta. Me tiedämme kaikki maatilatalouden kannattavuuden tänä päivän. Se on aivan kammottava.

Toinen asia on tämä suurpetoasia. Olen teille monta kertaa jo ennen tämän hallituskauden aikaa ja aikaisemmin henkilökohtaisesti sanonut, että niin sanottuja läheltä piti -tilanteita pienten lasten kanssa on ollut Ilomantsissa kaksi kappaletta ja vain pelkällä tuurilla ne kaksi pientä tyttöä jäivät elämään — aivan kammottava tilanne. Minulla on lastenlapsia, ja pelkään, kun he asuvat semmoisissa maaseutumaisissa olosuhteissa. Siellä sudet kulkevat ihan pihamailla. Pitäähän teidän tähän ruveta jotenkin reagoimaan. Ei se teidän vikanne ole, että tilanne on tällainen, mutta korjaamaan pystyy kyllä.

Ja sitten kolmas asia, tämä maatilatalouden byrokratia. Se on ihan kammottavalle tasolle viety. Alkavat olla maatilatalouden harjoittajat semmoisessa orjuudessa — ennen oli maaorjuus, nyt on tällaisissa kirjaamisongelmissa orjia, jotka joutuvat kirjaamaan varmaan kohtapuoliin päivittäiset askareetkin paperille saadakseen jonkun tuen itselleen. Tämän takia toivon, että siihen byrokraatiaan puututaan.

Todellisuudessa isot ongelmat ovat metsätalouden puolella. [Puhemies koputtaa] Ensinnäkin tämä päästökaupamme... [Puhemies koputtaa — Puhemies: Korjaan, anteeksi!] — Joo, ei mitään. Minä olin juuri pääsemässä aiheeseen, kiitoksia. [Naurua] — Metsätalouden puolella on todelliset ongelmat. Kun täällä vihreät puhuvat jatkuvasti päästökaupasta, siitä, miten pitää metsiä rauhoittaa, niin me olemme hiilineutraali maa, kunhan hoidamme nämä väärät päästöluvut kuntoon. Ei ole oikein, että suomalaisilla maksetaan metsiä. Emme ole saaneet laskea päästökaupassa eduksemme niitä asioita, mitä meillä on. Aiotteko te ministerinä näihin puuttua? Siellä on suopelloille laskettu kahdeksan miljoonaa tonnia päästöjä, mikä on aivan huuhaata. Samoin neitseellisten soiden päästöjä emme saa laskea eduksemme emmekä koko metsien tuottoa. Ja nyt sitten vaaditaan jo avoimesti, että meillä ruvetaan heikentämään hakkuusuunnitelmia sen takia, että vihreiden tavoitemaailma, unimaailma toteutuu. Ajatelkaapa tilannetta. Kauppalehti 12. päivä tätä kuuta: Siellä oli aivan selvä viittaus siihen, kun nyt tämä turve lopetettiin näillä valheellisilla luvuilla. Se tulee aiheuttamaan, arvoisa ministeri, sen, että ensi keväänä — pahoin pelkään — sellutehtaita pannaan kiinni. Siinä toki toteutuu vihreiden haave siitä, että metsien käyttö loppuu, koska kun jalostus loppuu, niin metsän käyttöarvoa ei enää ole.

Mutta aiotteko toimia todella tämän metsätalouden kannalta niin, että saisimme hyödyntää metsiämme? Meidän koko eduskunnan on syytä muistaa se, että tämä suomalainen elintaso, mistä me parhaillaan tänäkin päivänä tässä hienossa talossa olemme saaneet nauttia, on suurimmalta osalta rakentunut metsäteollisuuden ja metsätalouden tuottojen kautta verotuloina suomalaisten taskuista suoraan verottajan taskuun. Olkaamme siitä kiitollisia, ja vietetään hauskaa, rauhallista joulua, mutta tunnustetaan tosiasiat: Tämä ilmastopolitiikka tappaa meidän kansantalouden, ja kohta olemme siinä tilanteessa, että joudumme maksamaan mainituista päästökauppamaksuista EU:lle miljardeja. Se on tämän kansantalouden loppu. Sitten ollaan niin isoissa vaikeuksissa, että niistä emme selviä.

Kiitoksia tästä mahdollisuudesta. En saanut vastauksia, mutta kärsivällisenä miehenä jaksan odottaa niitä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen nosti esiin kysymyksiä, joihin ei ainakaan kokenut saaneensa aiemmin vastausta, joten annan ministerille minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

16.48 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Ensinnäkin sen verran on oikaistava, kun täällä on nyt käytetty monta kertaa sellaista termiä kuin ”maatalouden päästökauppa”, että maatalous ei ole päästökaupassa. Varmaankin puhutaan liikenteen päästökaupasta, ja tässä liikenteen päästökaupan kohdalla on nyt huomioitava se, että ensinnäkin tämäkin asia on aikanaan edellisen hallituksen neuvottelema. Tämä hallitus on tässä tilanteessa tietenkin nyt toimeenpanemassa sitä, mikä on teidän neuvottelemaanne. [Anne Kalmari: Kansallisesti!] Esimerkiksi suuressa valio-kunnassa itse äänestin tätä vastaan. Tällä hetkellä sitten mietitään, miten tämä kansallisesti voidaan toimeenpanna siten, että mahdollisimman vähäisesti esimerkiksi maa- ja metsä-taloudelle tästä koituisi lisäkustannuksia. Tarkoituksena on tämä kompensatiojärjestelmä saada aikaiseksi, ja tätä kompensatiojärjestelmää ihan normaalisti valmistellaan osana virkamiesten työtä. Eli siinä ollaan etenemässä ihan normaalia tahtia.

Ja tähän petopolitiikkaan mielestäni kyllä pyrin vastaamaan niin, että tosiaankin nyt sit-ten viikolla 12 pyritään tuomaan eduskuntaan ensimmäiset esitykset, joilla pystymme sit-ten tätä meidän kannanhoidollista metsästystä myöskin viemään eteenpäin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Hyvä, kiitoksia. — Ja sitten takaisin listaan. — Edustaja Kal-lio, olkaa hyvä.

16.49 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Minäkin käytän puheenvuoron, joka liittyy tuolla debatissa esittämiini kysymyksiin, kun ne jäivät ajanpuutteen vuoksi — tai sitten en huomannut, tuliko niihin vastauksia.

Tosiaan syyskuussa kuultiin ympäristö- ja ilmastoministeri Kai Mykkäsen viesti, että valtio ei maksa kaikesta suojelusta korvauksia maanomistajille, ja kohta tämän jälkeen oli tosiaan ministeri Essayahin kirjoitus, jossa ainakin pohdittiin sitä, että korvaus laajoista velvoittavista suojavyöhykkeistä on perusteltu — nämä ovat toki ristiriidassa, niin kuin kaikki ymmärtävät. Tässä oli taustalla tämä raakkukysymys, jossa niiden esiintymää va-hingoitettiin, ja siitä ei ole kenelläkään epäselvyyttä, etteikö se ollut tilanne, jossa toimit-tiin väärin. Mutta sitten ministeri Mykkänen kävi syyskuussa keskustelua suurten puunos-tajien kanssa vapaaehtoisista suojavyöhykkeistä ilman valtion korvaustoimia, ja siellä ei ollut metsänomistajien edustajia, eikä metsien taloudellisesta käytöstä vastaava ministeri Essayah myöskään käsittääkseni ollut siellä mukana. Suora sitaatti tästä ministerin kolum-nista Maaseudun tulevaisuudessa: ”Usein varovaisuus on perusteltua. Se ei kuitenkaan sai-si ohjata toimintaa ilman selvyttä siitä, onko oikeasti varottavaa. Siksi pörssikursseistaan huolestuneiden metsäyhtiöiden nopeaa ulostuloa rajata puukaupoissa 50 metriä puronvart-ta hakkuiden ulkopuolelle voi pitää hätiköitynä.”

Arvoisa puhemies! Kyseessä on metsänomistajan kannalta äärimmäisen tärkeä ja mer-kittävä asia niin taloudellisesti kuin periaatteellisesti. Nyt tapaus liittyy raakkuihin, mutta hallituksen epäselvä linja herättää huolen siitä, mikä on seuraava tilanne, jossa metsän-omistajien ohi saatetaan sopia uusista rajoitteista ilman korvausta.

Opposition edustajilla on niukasti virallisia kanavia saada selvyyttä kulloisenkin halli-tuksen tekemisistä — eikä se liity vain tähän hetkeen vaan yleensäkin — ja yksi sellainen on kirjallinen kysymys, johon hallitus on velvoitettu vastaamaan, ja yli 600 000 metsän-omistajan oikeusturva on sen mittaluokan asia, että vastattavaksi annettiin seuraavat kysy-mykset eli ne samat, mitkä äsken debatissa esitin: Mikä on hallituksen virallinen kanta kor-vausvelvollisuudesta metsänomistajien maihin kohdistuvista rajoitteista päätettäessä? Ai-

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

kooko hallitus varmistaa, että metsänomistajat ovat jatkossa mukana siinä päätöksenteossa, jossa heidän omaisuutensa käyttöä rajoitetaan? Ja kumpi on hallituksen virallinen kanta maanomistajille metsien käytön rajoittamisesta maksettaviin korvauksiin: ministeri Mykkäsen julkilausumakanta, että ei makseta, vai ministeri Essayahin kanta, että korvaukset pitää maksaa? Usein kirjallisiin kysymyksiin saadut vastaukset eivät vastaa itse kysymyksiin, eikä tämä ole mitenkään poikkeuksellista tämänkään hallituksen aikana. Olen antanut itseni ymmärtää, että se on hyvin tyypillistä ylipäätään. Ikävä kyllä niin voi todeta myös nyt, kun vastaus saatiin ministeri Mykkäseltä mutta ei ministeri Essayahilta.

Arvoisa puhemies! Positiivista oli, että lokakuun alussa maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön toimesta järjestettiin tapaaminen, jossa olivat mukana myös metsänomistajan edustajat. Tässäkään tapaamisessa ei käsitelty metsänomistajien asemaa, vaan asialistalla olivat lajien säilyttäminen, tiedonkulku, luontoarvojen huomioiminen ja jälkivalvonta — kaikki tärkeitä asioita, mutta ilmeisesti maa- ja metsätalousministeriö ei asialistan laadintaan osallistunut, koska käsitellyt asiat liittyivät ainoastaan ympäristöministeriön suojelunäkökulmaan. Ministeri Essayahin aiemmin esille ottamista korvauksista ja teollisuuden hätiköidystä rajauksesta ei saadun vastauksen perusteella keskusteltu.

Kirjallisen kysymyksen vastauksessa maalailtiin laajasti, millä tavoin eläimiä liikkuu paikasta toiseen ja yksilöitä syntyy ja kuolee sekä mistä virastosta saa hallituksen suuren hallintouudistuksen jälkeen ohjeita ja neuvontaa. Myös metsien satelliittivalvontaa luvattiin lisätä. Metsänomistajan asemaa vastaus lähestyi vain ympäristöjuridiikan näkökulmasta. Vastauksen mukaan valtion korvausvelvollisuus rajoittui vain niihin tilanteisiin, joissa sille on lainsäädännössä määritetty korvausvelvollisuus. Edelleen tuotiin esille, että markkinaehtoisissa ja lainsäädännön ulkopuolisissa tilanteissa korvausvelvollisuutta ei valtiolla ole, vaan kyse on markkinaosapuolten välisestä asiasta.

Arvoisa puhemies! Metsänomistajia jopa syyllistäväksi voi tulkita vastauksessa sen, että omien toimintatapojen kriittinen tarkastelu kuuluu myös metsäalalle, ja että toiminta tulee sovittaa ja toteuttaa elinympäristöjen vaatimukset huomioon ottavalla tavalla. Aivan kuin näin ei toimittaisi. Jos ministeri Mykkäsen vastauksen tiivistää, niin puun ostajien ja urakoitsijoiden virheet sekä siitä seuranneet metsänomistajien ohi sovitut rajoittavat toimenpiteet ovat metsänomistajien omaa syytä, eikä heille aiheutetusta vahingosta tarvitse muiden kantaa vastuuta.

Huolestuttavinta on, mikäli ympäristöministerin vastaus on yhtä kuin hallituksen virallinen kanta. Toivomme, että saamme myös maa- ja metsätalousministerin vastauksen tähän. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

16.54 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Maataloudella on tosiaan keskeinen rooli Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Ekologisesti kestävä ruoantuotanto on avain myös ruokaturvan parantamiseen. Maataloutta on uudistettava, jotta se olisi kestävää sekä tuottajien että ympäristön kannalta. On tärkeää, että Suomi tekee vaikuttamistyötä maatalouden ekologisen kestävyysparantamiseksi paitsi kansallisesti myös EU-tasolla.

Tässä salissa ja myös maa- ja metsätalousvaliokunnassa on puhuttu paljon kotimaisen ruoantuotannon kannattavuudesta. Myös vihreät ovat vahvasti sitoutuneet kotimaisen ruoantuotannon turvaamiseen.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

On maataloustuottajienkin etu, että varmistamme maataloustuotannon ilmastokestävyyden. Tätä keskustelua on tärkeä jatkaa. Kuten edustaja Krista Mikkonen täällä hyvin perusteli, maataloudessa ruoantuotanto ja ekologinen kestävyys eivät ole vastakkaisia vaan toisiaan tukevia tavoitteita. Esimerkiksi elinvoimainen maaperä tuottaa hyvin ja on luonnoltaan monimuotoinen. Se kestää myös ilmaston kuumenemisen vaikutuksia paremmin.

Kuten debatissakin totesin, keskeinen keino maatalouden ekologisen kestävyysparantamiseen on painopisteen siirtäminen lihantuotannosta kohti kasvipohjaista tuotantoa. Suomella on mahdollisuus luoda kasvua kasvipohjaisesta ruoantuotannosta ja viennistä, mutta se vaatii niin ajattelutavan kuin tukipolitiikankin muutosta. Oli hyvä kuulla tänään ministeri Essayahilta, että kasvipohjaiset proteiinit ja solumaatalous ovat mukana kasvuhjelmassa.

Arvoisa puhemies! Meillä on vielä paljon tehtävää eläinten oikeuksien ja hyvinvoinnin vahvistamisessa. Turkistarhaus on viimein siirrettävä historiaan luopumistukia tarjoten, ja myös tehoeläintuotannossa laajemmin eläinten hyvinvointia on parannettava. On valitettavaa, että Orpon hallitus ei ole eläinsuojeluvaltuutetun virkaa jatkanut. Sille olisi ilmeinen tarve, jotta eläinten ääni maatalouden kehittämisessä kuuluisi paremmin.

Arvoisa puhemies! On harmillista, että hallitus tarjoaa niin vähänlaisesti panostuksia maatalouden tuottavuus- ja kestävyystoimiin. Vaatimustaso vastuullisuudelle vain kasvaa, ja edelläkävijyys sillä saralla on elinehto alan yritysten selviytymiselle.

Sitten muutama sana vesiensuojelusta. Hallitus kertoo mielellään Saaristomeri-ohjelmastaan esimerkkinä vesiensuojelun saavutuksesta, mutta samaan aikaan se kuitenkin leikkaa vesiensuojelusta toisaalla ja tämä kokonaisuus jää miinuksen puolelle. Yksi keskeisimmistä ongelmista Saaristomeren rehevöitymisessä liittyy ravinteiden kierrätykseen, ja sen tuen hallitus lakkauttaa. Paljon on puhetta kierrätysravinteista ja niiden edistämisestä, mutta jostain syystä tällä alalla ei ole päästy eteenpäin, ja se on todella iso ongelma vesien rehevöitymisen kannalta. Sama koskee biokaasun tuotannon rahoitusta, joka sekkin on ongelmissa, vaikka olisi ilmeinen tuki siinä, että me lannasta pystyttäisiin biokaasua liikenteen käyttöön tuottamaan.

Todella valitettava ja lyhytnäköinen päätös vesiensuojelun kannalta on myös fosforiasetuksen lantapoikkeuksen jatkaminen. Tämä tulee osaltaan lisäämään rehevöittäviä päästöjä. Todella toivon, että hallitus ja myös maa- ja metsätalousministeri näihin vesiensuojelukysymyksiin ottavat vielä tomeramman kannan ja pyrkivät siltä osin varmistamaan, että meidän vesiemme tila paranee.

Aivan lopuksi, puhemies, nostan vielä metsäteollisuudesta muutaman huomion. Metsäteollisuus on myös uudistumisen edessä. Tällä hetkellä me emme käytä meidän metsiämme luonnon kannalta kestävästi. Meidän on pystyttävä nostamaan metsäteollisuuden jalostusastetta, jotta rajallisesta puuraaka-aineesta saadaan enemmän irti.

Tähän loppuun vielä totean, että maa- ja metsätalous ovat molemmat Suomelle valtavan tärkeitä elinkeinoja, joiden varaan meidän taloutemme ja huoltovarmuutemme rakentuvat, ja ne tekevät sen myös tulevaisuudessa. Nyt on kyse siitä, miten nämä elinkeinot onnistuvat uudistumaan ja miten me onnistumme sitä uudistusta vauhdittamaan, kun maailma ympärillä muuttuu. Näillä aloilla on todella paljon mahdollisuuksia muun muassa hiilensidonnassa ja luontoarvoissa. Varmaan näistä keskustelu jatkuu myöskin ympäristöministeriön pääluokan käsittelyn yhteydessä, mutta sen totean, että Suomen todella kannattaa olla tässä uudistamistyössä etujoukoissa.

Budjetin alikohta PTK 138/2024 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Keskustelu keskeytetään, ja sitä jatketaan myöhemmin tässä istunnossa.

Pääluokan yleiskeskustelu keskeytettiin kello 16.59.

Pääluokan yleiskeskustelua jatkettiin kello 19.47.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytettyä yleiskeskustelua maa- ja metsätalousministeriön pääluokasta 30. — Keskustelu siis jatkuu. Edustaja Koskela, Jari, poissa, edustaja Viljanen poissa, edustaja Ingo poissa, edustaja Mehtälä poissa, edustaja Mikkonen, Krista, poissa, edustaja Strandman poissa, edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Kettunen on paikalla.

19.47 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Huomasin, että pääluokka on maa- ja metsätalous, ja olen vähän hämilläni ja yllättynyt, nimittäin tämän pääluokan lopussahan on ollut aina tämä legendaarinen kuttupuhe, ja kuttupuheenhan on yleensä aina pitänyt Pirkanmaan kansanedustajat. Itsehän tulen sieltä Kainuusta, ja olen hieman kyllä harmissani, että kun olisin tämän tiennyt, niin olisin valmistautunut tähän ihan ansiokkaasti, mutta nyt en ole tähän valmistautunut.

Mutta totean, rouva puhemies, teille ja koko eduskunnalle, että halusin tämän puheenvuoron ottaa sen vuoksi, että tämä kuttupuheen perintö säilyy. Toivoisinkin, että jatkossa tähän pikkuisen paremmin Pirkanmaan kansanedustajat valmistautuvat ja valveutuvat. Toivonkin, että ensi vuonna sitten vähän pitempi kuttupuhe pidetään ihan tuolta puhujapöntöstä.

No, kutuista puhe... — Mitä susiin tulee, niin totta kai susipolitiikka keskusteluttaa aika paljon, ja tänään siitakin olemme keskustelua käyneet. Toivon suurta viisautta maa- ja metsätalousministeriöön ja maa- ja metsätalousministerille, että suurpetoasiat saadaan kuntoon asianmukaisesti ja kannanhoidolliseen metsästyksen liittyvät laki- ja lainsäädäntökirjaukset saadaan mahdollisimman nopeasti ensi vuonna aikaiseksi ja nopeasti sitten myös tähän taloon käsiteltäväksi.

Rouva puhemies! Mutta haluan tällä omalla puheenvuorollani kiittää tästä kuluvasta vuodesta ja toivottaa teille ja koko eduskunnalle hyvää ja rauhaa joulunaikaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia, samoin teille, edustaja Kettunen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pääluokan käsittely keskeytettiin.